

ΣΤΕ 1391/2016 [Καθορισμός ορίων αιγιαλού και παραλίας]

Περίληψη

-Οι ανωτέρω κρίσεις της Επιτροπής καθορισμού ορίων παρίστανται νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένες. Ειδικότερα, νόμιμο στοιχείο κρίσεως για τον καθορισμό της οριογραμμής του αιγιαλού αποτελούν οι διαπιστώσεις της Επιτροπής από επιτόπια επίσκεψη και αυτοψία και οι σχετικές εκτιμήσεις της για τη μορφολογία της ακτής, τη μορφολογία των συνεχόμενων με την ακτή εκτάσεων, το φυσικό όριο της βλάστησης και τη μορφολογία αυτού κατά τόπους, το γεγονός ότι στην περιοχή δεν εντοπίστηκαν παράκτιοι φυσικοί πόροι, τα μετεωρολογικά στοιχεία της περιοχής, τη μορφολογία του πυθμένα, τον τομέα ανάπτυξης του κυματισμού σε σχέση με το μέτωπο της ακτής, τη μη ύπαρξη νόμιμων τεχνικών έργων, την ύπαρξη χωροταξικών κατευθύνσεων και χρήσεων γης που επηρεάζουν την παράκτια ζώνη, τη μη ύπαρξη καταγεγραμμένων δημοσίων κτημάτων σε άμεση γειτνίαση με την παράκτια ζώνη, τη μη ύπαρξη κτηματολογίου, την ύπαρξη ευπαθών οικοσυστημάτων και προστατευόμενων περιοχών. Κατόπιν τούτων, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος και καθ' ό μέρος πλήττει την ανέλεγκτη τεχνική κρίση της Διοίκησης ως απαράδεκτος, ο λόγος ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται ότι η αιτιολογία της προσβαλλόμενης απόφασης είναι ελλιπής και αόριστη, διότι η ύπαρξη άμμου προέρχεται μόνον από τη διάβρωση εκ της αέναης κυματικής δράσης και όχι από την εναπόθεση φερτών υλών.

-Ο ισχυρισμός, με τον οποίο προβάλλεται ότι η αιτιολογία για τον καθορισμό παλαιού αιγιαλού είναι αόριστη, διότι δεν αναφέρεται ούτε πότε υπήρξε αυτός ο παλαιός αιγιαλός ούτε πότε έπαυσε να υπάρχει είναι απορριπτέος, εφόσον ο αιτών δεν προβάλλει την ύπαρξη πράξεων νομής και κατοχής ιδιωτών στην επίδικη έκταση πριν από το έτος 1884.

Πρόεδρος: *Αγγ. Θεοφιλοπούλου*

Εισηγητής: *Χρ. Παπανικολάου*

Βασικές σκέψεις

2. Επειδή, με την κρινόμενη αίτηση ζητείται η ακύρωση της 1232/1.2.2006 απόφασης του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (Δ' 139/13.2.2006), με την οποία επικυρώθηκε η από 11.10.2005 έκθεση της κατά το άρθρο 3 του ν. 2971/2001 αρμόδιας Επιτροπής για τον καθορισμό των ορίων αιγιαλού και παραλίας στην περιοχή Βασιλικού του Δημοτικού

- Διαμερίσματος Βασιλικού, του Δήμου Ζακυνθίων, Νομού Ζακύνθου. Ζητείται ακόμη η ακύρωση και της ανωτέρω έκθεσης. Με την προσβαλλόμενη απόφαση επικυρώθηκε η έκθεση της Επιτροπής και κατά το μέρος αυτής με το οποίο καθορίστηκε η γραμμή παλαιού αιγιαλού.
3. Επειδή, ο δεύτερος των αιτούντων δεν νομιμοποίησε τον υπογράφοντα το δικόγραφο της κρινομένης αιτήσεως δικηγόρο με κάποιον από τους προβλεπομένους στο νόμο τρόπους. Συνεπώς, ως προς αυτόν, η υπό κρίση αίτηση πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 27 του π.δ. 18/1989 (Α' 8), όπως ισχύει.
 4. Επειδή, η έκθεση της επιτροπής καθορισμού των ορίων αιγιαλού και παραλίας με τα συνοδεύοντα αυτήν διαγράμματα στερείται εκτελεστότητας, καθόσον υπόκεινται, κατά νόμο, σε κύρωση και ως εκ τούτου απαραδέκτως προσβάλλεται με την υπό κρίση αίτηση.
 5. Επειδή, ο πρώτος των αιτούντων επικαλούμενος εμπράγματα δικαιώματα επί ακινήτου τμήμα του οποίου εμπίπτει εντός του ως άνω καθορισθέντος αιγιαλού και παλαιού αιγιαλού, ασκεί με έννομο συμφέρον την κρινόμενη αίτηση.
 6. Επειδή, κατά την έννοια του άρθρου 46 παρ. 1 του π.δ. 18/1989, ερμηνευόμενου ενόψει των άρθρων 20 παρ. 1 και 95 παρ. 1 και 4 του Συντάγματος και του άρθρου 6 παρ. 1 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου που κυρώθηκε με το ν.δ. 53/1974 (Α' 256), η προθεσμία για την άσκηση αιτήσεως ακυρώσεως κατά ατομικής πράξης δημοσιευτέας στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως δεν αρχίζει καταρχήν από μόνη την δημοσίευση για εκείνους τους οποίους αφορά αμέσως η πράξη ή των οποίων θίγεται δικαίωμα. Επομένως, η δημοσίευση πράξης διοικητικού καθορισμού της οριογραμμής του αιγιαλού, του παλαιού αιγιαλού και της παραλίας δεν κινεί την προθεσμία για την προσβολή, με αίτηση ακυρώσεως, της διοικητικής αυτής πράξης από τους ιδιοκτήτες των θιγόμενων ακινήτων, ανεξαρτήτως του μήκους της καθοριζόμενης οριογραμμής και του αριθμού των ιδιοκτησιών που επηρεάζονται, δεδομένου ότι ως προς το ζήτημα αυτό δεν δικαιολογείται διάκριση μεταξύ εντετοπισμένου και μη εντετοπισμένου καθορισμού.
Κατ' ακολουθίαν, η προθεσμία προσβολής της πράξης κινείται από την κοινοποίηση ή την γνώση της από τους θιγομένους ιδιοκτήτες, η γνώση δε αυτή μπορεί να τεκμαίρεται από τα πραγματικά περιστατικά και τα εν γένει δεδομένα της συγκεκριμένης περίπτωσης, στα οποία περιλαμβάνονται και η έκταση της οριογραμμής που καθορίζεται με την διοικητική αυτή πράξη, ο αριθμός των ιδιοκτησιών, τις οποίες αφορούν τα καθοριζόμενα όρια και το χρονικό διάστημα που παρήλθε από την δημοσίευση της πράξης (βλ. Σ.τ.Ε. 3912/2012, 4513/2009, 2531/2005 7μ.). Εν προκειμένω, όπως αναφέρεται στη σκέψη 2, η προσβαλλόμενη πράξη δημοσιεύθηκε στις 13.2.2006. Εξάλλου, η κρινόμενη αίτηση κατατέθηκε στη Γραμματεία του

Δικαστηρίου δύομισι περίπου έτη μετά την ανωτέρω δημοσίευση (αριθμ. καταθ. 4490/3.7.2008), δεν προκύπτει δε κοινοποίηση της προσβαλλόμενης πράξης στον αιτούντα ή πλήρης γνώση της από αυτόν σε χρόνο που καθιστά εκπρόθεσμη την αίτηση ακυρώσεως. Υπό τα δεδομένα αυτά, σύμφωνα με τα προαναφερθέντα, η κρινόμενη αίτηση ασκείται εμπροθέσμως.

7. Επειδή, στο άρθρο 1 του ν. 2971/2001 «Αιγιαλός, παραλία και άλλες διατάξεις», (Α΄ 285), ορίζεται ότι «1. “Αιγιαλός” είναι η ζώνη της ξηράς, που βρέχεται από τη θάλασσα από τις μεγαλύτερες και συνήθεις αναβάσεις των κυμάτων της. 2. “Παραλία” είναι η ζώνη ξηράς που προστίθεται στον αιγιαλό, καθορίζεται δε σε πλάτος μέχρι και πενήντα (50) μέτρα από την οριογραμμή του αιγιαλού, προς εξυπηρέτηση της επικοινωνίας της ξηράς με τη θάλασσα και αντίστροφα. 3. “Παλιός αιγιαλός” είναι η ζώνη της ξηράς, που προέκυψε από τη μετακίνηση της ακτογραμμής προς τη θάλασσα, οφείλεται σε φυσικές προσχώσεις ή τεχνικά έργα και προσδιορίζεται από τη νέα γραμμή αιγιαλού και το όριο του παλαιότερα υφιστάμενου αιγιαλού [...].». Εξάλλου, στο άρθρο 3 του αυτού νόμου ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την επιτροπή καθορισμού αιγιαλού και παραλίας, ορίζεται δε ότι: «1. Ο καθορισμός των ορίων του αιγιαλού, της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού γίνεται από Επιτροπή, η οποία συγκροτείται σε επίπεδο νομού με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και αποτελείται από: α) τον προϊστάμενο της Κτηματικής Υπηρεσίας ως πρόεδρο, β) έναν μηχανικό της Κτηματικής Υπηρεσίας με ειδικότητα τοπογράφου ή πολιτικού μηχανικού και αν δεν υπάρχει έναν τεχνολόγο τοπογράφο μηχανικό, ενώ σε περίπτωση που η Κτηματική Υπηρεσία δεν διαθέτει μηχανικό των ανωτέρω ειδικοτήτων, συμμετέχει στην Επιτροπή μηχανικός της Τεχνικής Υπηρεσίας Δήμων και Κοινοτήτων (Τ.Υ.Δ.Κ.) ή άλλης υπηρεσίας του Δημοσίου, γ) τον αρμόδιο Λιμενάρχη, δ) τον διευθυντή της Διεύθυνσης Πολεοδομίας της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, ε) τον διευθυντή Χωροταξίας και Περιβάλλοντος της Γενικής Γραμματείας της Περιφέρειας. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μετά από εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών, ο Υπουργός Οικονομικών δύναται να συστήσει και δεύτερη επιτροπή. 2. Γραμματέας της Επιτροπής ορίζεται υπάλληλος της Κτηματικής Υπηρεσίας. 3. Η Επιτροπή συνεδριάζει με πρόσκληση του Προέδρου τακτικά μια φορά το μήνα και έκτακτα, προκειμένου να τηρείται η προθεσμία της παρ. 3 του άρθρου 5 είτε κατά τις ώρες λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών είτε σε άλλη ώρα. Το θέμα στην Επιτροπή εισηγείται ο Πρόεδρος. 4. ...» Στο άρθρο 4 καθορίζονται οι προδιαγραφές των σχετικών διαγραμμάτων για τον καθορισμό των οριογραμμών αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού και επιβάλλεται η σύνταξη από την επιτροπή σχετικής εκθέσεως, ενώ στο άρθρο 5 ορίζονται τα εξής: «1. Εκτός της δυνατότητας της αυτεπάγγελτης κίνησης της διαδικασίας, όποιος ενδιαφέρεται για τον καθορισμό αιγιαλού και παραλίας,

απευθύνεται στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία, η οποία μέσα σε πέντε (5) ημέρες από την υποβολή σχετικής αίτησης ενημερώνει τον ενδιαφερόμενο αν έχει ήδη γίνει καθορισμός. Σε περίπτωση, που δεν έχει γίνει ο καθορισμός αιγιαλού και παραλίας, ο ενδιαφερόμενος δύναται να υποβάλει στην Κτηματική Υπηρεσία αίτηση καθορισμού και τοπογραφικό διάγραμμα σύμφωνα με τις προδιαγραφές του άρθρου 4.

2. Αν το διάγραμμα έχει συνταχθεί από ιδιώτη μηχανικό, η Κτηματική Υπηρεσία μεριμνά για τον έλεγχο και τη θεώρησή του εντός μηνός από την υποβολή του και στη συνέχεια το θέμα εισάγεται ενώπιον της Επιτροπής στην πρώτη τακτική συνεδρίασή της. 3. Η Επιτροπή καθορίζει τις οριογραμμές του αιγιαλού, της παραλίας και του παλαιού αιγιαλού εντός μηνός από την εισαγωγή της υπόθεσης σε αυτήν και συντάσσει σχετική έκθεση. Η Επιτροπή καθορίζει την παλαιά θέση του αιγιαλού, που υπήρχε μέχρι το έτος 1884 αν υφίστανται κατοχές ιδιωτών, αλλά και προγενέστερα εάν δεν υφίστανται τέτοιες κατοχές, εφόσον η θέση του παλαιού αιγιαλού προκύπτει από ενδείξεις επί του εδάφους ή άλλα αποδεικτικά στοιχεία εξαιρουμένων των μαρτυρικών καταθέσεων. 4. [...]

5. Η έκθεση και το διάγραμμα επικυρώνονται, κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Γενικού Επιτελείου Ναυτικού (Γ.Ε.Ν.), με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών [βλ. ήδη άρθρο 46 παρ. 21 του ν. 3220/2004, Α' 15] και δημοσιεύονται μαζί με την επικυρωτική αυτή απόφαση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η παραπάνω σύμφωνη γνώμη του Γ.Ε.Ν. διατυπώνεται το αργότερο εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών. Η έκθεση και το διάγραμμα αναρτώνται στο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα του αρμόδιου κατά τόπο δήμου ή κοινότητας για τρεις (3) τουλάχιστον μήνες. Η ανάρτηση αποδεικνύεται από έκθεση του δημάρχου ή προέδρου της κοινότητας, η οποία αποστέλλεται εντός μηνός στην αρμόδια Κτηματική Υπηρεσία. 6. Μετά την κατά την προηγούμενη παράγραφο δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, η απόφαση του Υπουργού Οικονομικών μεταγράφεται μαζί με την έκθεση και το διάγραμμα με φροντίδα της αρμόδιας Κτηματικής Υπηρεσίας στη μερίδα του Δημοσίου στα βιβλία μεταγραφών του αρμόδιου Υποθηκοφυλακείου ή Υποθηκοφυλακείων, αν η περιοχή καθορισμού εμπίπτει στην περιφέρεια περισσότερων Υποθηκοφυλακείων. 7. Το πρωτότυπο της έκθεσης της Επιτροπής και του διαγράμματος μαζί με την απόφαση του Υπουργού Οικονομικών και το Φ.Ε.Κ. δημοσιεύσής της παραμένουν στο αρχείο της Κτηματικής Υπηρεσίας. 8. Η Κτηματική Υπηρεσία στέλνει ένα θεωρημένο αντίγραφο του τοπογραφικού διαγράμματος με σημείωση επ' αυτού του Φ.Ε.Κ. που δημοσιεύθηκε, στις παρακάτω Υπηρεσίες: α) [...] θ) [...]. 9. Σε περίπτωση εσφαλμένου καθορισμού της οριογραμμής του αιγιαλού ή του παλαιού αιγιαλού ή της παραλίας επιτρέπεται ο επανακαθορισμός κατά τη διαδικασία του παρόντος άρθρου. Η διαδικασία για τον επανακαθορισμό κινείται είτε αυτεπαγγέλτως από την Κτηματική Υπηρεσία είτε ύστερα από αίτηση κάθε

ενδιαφερομένου και προσκόμιση στοιχείων που να αποδεικνύουν το σφάλμα του πρώτου καθορισμού. [...]10. Η προηγούμενη παράγραφος έχει εφαρμογή και στις περιπτώσεις, κατά τις οποίες τα όρια του αιγιαλού, παλαιού αιγιαλού ή παραλίας έχουν καθοριστεί με βάση τον α.ν. 2344/1940». Περαιτέρω, στο άρθρο 6 του αυτού νόμου ορίζεται ότι «Η Επιτροπή αναζητά και συνεκτιμά όλα τα απαιτούμενα για την ακριβή οριοθέτηση του παλαιού αιγιαλού στοιχεία, τα οποία και παραθέτει στην έκθεσή της, ιδίως φυσικές ενδείξεις (όπως το αμμώδες, ελώδες ή βαλτώδες εκτάσεων συνεχόμενων του αιγιαλού), αεροφωτογραφίες, χάρτες και διαγράμματα διαφόρων ετών, γεωλογικές μελέτες» και στο άρθρο 7 προβλέπεται ότι: «1. Η Επιτροπή του άρθρου 3 ταυτόχρονα με τον προσδιορισμό και τη χάραξη του αιγιαλού προσδιορίζει και την παραλία, εφόσον κρίνεται απαραίτητο για να εξυπηρετηθεί ο σκοπός της παραγράφου 2 του άρθρου 1. Η παραλία χαράσσεται στο ίδιο διάγραμμα για τον αιγιαλό με κίτρινη πολυγωνική γραμμή, όπως αναφέρεται στο άρθρο 4. 2. Εμπράγματα δικαιώματα ιδιωτών, επί ακινήτων της παραλίας, απαλλοτριώνονται λόγω δημόσιας ωφέλειας με και από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, που επικυρώνει την έκθεση και το διάγραμμα του αιγιαλού και παραλίας κατά την παράγραφο 5 του άρθρου 5, χωρίς να απαιτείται άλλη πρόσθετη διαδικασία για την κήρυξη της απαλλοτρίωσης. [...] 4. [...] 7. [...]». Τέλος, στο άρθρο 9 του ίδιου ως άνω νόμου ορίζεται ότι «1. Η Επιτροπή για τη χάραξη της οριογραμμής του αιγιαλού και της παραλίας λαμβάνει υπόψη της ύστερα από αυτοψία τις φυσικές και λοιπές ενδείξεις, που επηρεάζουν το πλάτος του αιγιαλού και της παραλίας και ενδεικτικά: α) τη γεωμορφολογία του εδάφους, αναφορικά με κατηγορίες υψηλών και χαμηλών ακτών, τη σύστασή του, καθώς και το φυσικό όριο βλάστησης, β) την ύπαρξη, τα όρια και το είδος των παράκτιων φυσικών πόρων, γ) τα πορίσματα από την εκτίμηση των μετεωρολογικών στοιχείων της περιοχής, δ) τη μορφολογία του πυθμένα, ε) τον τομέα ανάπτυξης κυματισμού σε σχέση με το μέτωπο της ακτής, στ) την ύπαρξη τεχνικών έργων στην περιοχή, που νομίμως υφίστανται, ζ) τις τυχόν εγκεκριμένες χωροταξικές κατευθύνσεις και χρήσεις γης που επηρεάζουν την παράκτια ζώνη, η) την ύπαρξη δημόσιων κτημάτων κάθε κατηγορίας που βρίσκονται σε άμεση γειτνίαση με την παράκτια ζώνη, θ) τυχόν υφιστάμενο Κτηματολόγιο και ι) την ύπαρξη ευπαθών οικοσυστημάτων και προστατευόμενων περιοχών. 2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημόσιων Έργων καθορίζονται οι προδιαγραφές και λοιπές λεπτομέρειες για την εφαρμογή του παρόντος άρθρου». Με την ως άνω διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 του ν. 2971/2001, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 3, 4, 5 και 9 του αυτού νόμου, θεσπίζεται διοικητική διαδικασία για τον, κατά δέσμια αρμοδιότητα, καθορισμό της οριογραμμής του αιγιαλού ως φυσικού φαινομένου, δηλαδή της μέγιστης συνήθους αναβάσεως των χειμερίων κυμάτων σε δεδομένη χερσαία

ζώνη. Η διαπίστωση αυτή μπορεί να γίνεται με οποιοδήποτε πρόσφορο, κατά τα δεδομένα της κοινής ή της επιστημονικής πείρας, μέσο, όπως είναι και η αυτοψία των μελών της οικείας επιτροπής καθορισμού ορίων (πρβλ. Σ.τ.Ε 4913/2013, 2402/2009 κ.ά.). Εξάλλου, με τις προαναφερθείσες διατάξεις του ν. 2971/2001, όπως, άλλωστε, κατά τα κριθέντα, και υπό το κράτος της ισχύος των διατάξεων του α.ν. 2344/1940, καθιερώνεται διοικητική διαδικασία οριοθέτησεως της δημόσιας κτήσεως, η οποία προκύπτει από τη μετατόπιση της ακτογραμμής προς τη θάλασσα. Συγκεκριμένα, αν κατά τον καθορισμό των ορίων του αιγιαλού είναι φανερό, λόγω γεωφυσικών φαινομένων ή διεργασιών, όπως είναι οι προσχώσεις, ή άλλων αιτίων, η δημιουργία νέας χερσαίας ζώνης, με παράλληλη βαθμιαία υποχώρηση της θάλασσας, η οικεία Επιτροπή προβαίνει στον καθορισμό της οριογραμμής του παλαιού αιγιαλού επί τη βάση των αναφερομένων στα άρθρα 5 και 6 του ν. 2971/2001 στοιχείων. Ενόψει της φύσεως του τμήματος αυτού της ξηράς ως ανεπίδεκτου κτήσεως ιδιωτικών δικαιωμάτων όταν καταλαμβάνονταν από τις αναβάσεις των χειμέριων κυμάτων, μετά την επέκταση των ορίων της ακτογραμμής προς τη θάλασσα τούτο καθίσταται τμήμα της δημόσιας κτήσεως. Λόγω του χαρακτήρα της αυτού η ως άνω διαδικασία μπορεί κατ' αρχήν να αναχθεί σε οποιοδήποτε χρονικό σημείο κατά το παρελθόν. Ο νομοθέτης, όμως, σταθμίζοντας τις επιπτώσεις του ως άνω καθορισμού σε διακατοχικές καταστάσεις που δημιουργήθηκαν στο παρελθόν, θέσπισε ένα χρονικό όριο μέχρι του οποίου μπορεί να ανατρέξει η διαπίστωση αυτή. Ειδικότερα, εάν η νέα χερσαία ζώνη έχει δημιουργηθεί, στο σύνολό της, πριν από το έτος 1884 και, στην έκταση μεταξύ του σημερινού και του ως άνω παλαιού αιγιαλού, υπάρχουν πράξεις νομής και κατοχής ιδιωτών πριν από το έτος αυτό, δεν μπορεί να καθορισθεί οριογραμμή παλαιού αιγιαλού και να δημιουργηθεί με τον τρόπο αυτό δημόσια κτήση. Εάν δε τμήμα μόνον της νέας χερσαίας ζώνης έχει δημιουργηθεί πριν από το έτος 1884 και, στο τμήμα αυτό του παλαιού αιγιαλού, υπάρχουν πράξεις νομής και κατοχής ιδιωτών πριν από το έτος αυτό, η οριογραμμή παλαιού αιγιαλού δεν μπορεί να καθορισθεί με τρόπο που να περιλαμβάνει και το ως άνω τμήμα. Εάν όμως δεν υπάρχουν πράξεις νομής και κατοχής ιδιωτών έως το έτος 1884, τότε ο χρόνος αυτός δεν αποτελεί κρίσιμο, κατά νόμον, στοιχείο για τον καθορισμό της οριογραμμής του παλαιού αιγιαλού και, συνεπώς, δεν απαιτείται να προσδιορίζεται επακριβώς στην αιτιολογία της σχετικής διοικητικής πράξεως η χρονολογία δημιουργίας του παλαιού αιγιαλού. Εξάλλου, η κρίση της Διοικήσεως για τη διαμόρφωση παλαιού αιγιαλού και για τον χρόνο δημιουργίας του πρέπει να είναι αιτιολογημένη και να στηρίζεται, σε ενδείξεις τεκμηριωμένες επιστημονικά ή σε άλλα αποδεικτικά στοιχεία, εξαιρουμένων, υπό το ισχύον νομοθετικό καθεστώς, των μαρτυρικών καταθέσεων (πρβλ. Σ.τ.Ε. 4913/2013, 3912/2012, 4513/2009 κ.ά.).

8. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου με την προσβαλλόμενη

απόφαση επικυρώθηκε η από 11.10.2005 έκθεση της κατά το άρθρο 3 του ν. 2971/2001 αρμόδιας Επιτροπής για τον καθορισμό των ορίων αιγιαλού και παραλίας καθώς και το τοπογραφικό διάγραμμα, κλίμακας 1:1000, της Διεύθυνσης Φωτογραμμετρίας, της Υπηρεσίας Κτηματολογίου και Χαρτογραφείας Ελλάδος του Υπουργείου ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. Η παραπάνω επιτροπή καθόρισε επί του διαγράμματος αυτού, με κόκκινη συνεχή πολυγωνική γραμμή, με στοιχεία (κορυφές πολυγωνικής) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, τα όρια του αιγιαλού στη περιοχή Βασιλικού του Δ.Δ. Βασιλικού, του Δήμου Ζακυνθίων, Νομού Ζακύνθου. Με κίτρινη συνεχή πολυγωνική γραμμή, οριζόμενη με τα στοιχεία (κορυφές πολυγωνικής) 1' 2' 3' 4' 5' 6' 7' 8' 9' 10' 11' 12' 13' 14' 15' 16' 17' 18' 19' 20' 21' 22' 23' 24' 25' καθορίστηκαν τα όρια της παραλίας στην ίδια θέση και σε παράλληλη απόσταση δέκα (10,00) μέτρων από την οριογραμμή του αιγιαλού, καθ' όλο το μήκος της, προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι σκοποί της παραγράφου 2 του άρθρου 1 του νόμου 2971/2001. Με μπλε συνεχή πολυγωνική γραμμή, οριζόμενη με τα στοιχεία (κορυφές πολυγωνικής) 1", 2", 3", 4", 5", 6", 7", 8", 9", 10", 11", 12", 13", 14", 15", 16", 17", 18", 19", 20", καθορίστηκαν τα όρια του παλαιού αιγιαλού. Δεν εξαιρέθηκαν τα κτίσματα τα οποία υπάρχουν στην παραλία. Εξάλλου, στην επικυρούμενη με την προσβαλλόμενη απόφαση έκθεση της επιτροπής καθορισμού των ορίων αιγιαλού και παραλίας αναφέρονται τα εξής: «Για τον καθορισμό των ορίων αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού, που γίνεται για πρώτη φορά στην περιοχή Βασιλικού, του Δ.Δ. Βασιλικού του Δήμου Ζακυνθίων, Νομού Ζακύνθου. Στην Ζάκυνθο σήμερα 11 Οκτωβρίου 2005 και στα γραφεία της Κτηματικής Υπηρεσίας οι υπογεγραμμένοι ... αποτελούν την επιτροπή καθορισμού των ορίων του αιγιαλού ... μετά από πρόσκληση της προέδρου, μεταβήκαμε επί τόπου και πραγματοποιήσαμε αυτοψία στην περιοχή Βασιλικού, του Δ.Δ. Βασιλικού του Δήμου Ζακυνθίων, Νομού Ζακύνθου και έχοντας υπόψη: Α. Το τοπογραφικό, υψομετρικό και κτηματολογικό διάγραμμα υπό κλίμακα 1:1.000 που έχει συνταχθεί σε τρεις (3) πινακίδες (Α2/1, Α2/2 και Α2/3) ... Β. Το άρθρο 23 του ν. 1337/1983 και του π.δ. 12.3.1983 (ΦΕΚ 33 Α' /14.3.1985) περί προστασίας των ακτών. Γ. Τις διατάξεις του ν. 2971/2001, όπως ψηφίστηκε, καθώς επίσης τη σχετική δικαστηριακή και διοικητική νομολογία. Δ. Τα στοιχεία καθορισμού αιγιαλού και παραλίας που προβλέπονται από το άρθρο 9 του ν. 2971/2001 και ειδικότερα: α. Την γεωμορφολογία του εδάφους για την οποία αναλυτικά αναφέρεται ότι: 1) Η μορφολογία της ακτής συνίσταται από χαλαρά ιζήματα (άμμος) που έχουν προκύψει από την εναπόθεση φερτών υλών και την αποσάθρωση διάβρωση των μητρικών πετρωμάτων της ακτής και εκβολές χειμάρρων. 2) Της ακτής συνεχονται εκτάσεις με έδαφος γεώδες, εκτός σχεδίου με όχι πολύ μεγάλη δόμηση, με χρήση γεωργική και τουριστική. 3) Το φυσικό όριο βλάστησης συνίσταται από θαμνώδη και ποώδη, φυσική

- βλάστηση (αγριόχορτα, καλαμιές κλπ) ενώ από την κορυφή 19 μέχρι την 23 υπάρχει δενδρώδης φυσική βλάστηση (πέυκα). β. Το γεγονός ότι στη περιοχή δεν εντοπίστηκαν παράκτιοι φυσικοί πόροι. γ. Τα πορίσματα από την εκτίμηση των μετεωρολογικών στοιχείων της περιοχής, ήτοι το γεγονός ότι η περιοχή προσβάλλεται από ισχυρούς ανέμους έντασης 7 10B, από Β, ΒΑ διευθύνσεις. δ. Τη μορφολογία του πυθμένα ο οποίος συνίσταται από αμμώδη σύσταση και ήπιες κλίσεις με μικρά βάθη κοντά στην ακτή. ε. Τον τομέα ανάπτυξης κυματισμού σε σχέση με το μέτωπο της ακτής που έχει μεγάλο ανάπτυγμα πελάγους, γεγονός που συμβάλλει στη δημιουργία μεγάλης έντασης κυματικού πεδίου. στ. Την μη ύπαρξη τεχνικών έργων στην περιοχή που νομίμως υφίστανται. ζ. Την ύπαρξη χωροταξικών κατευθύνσεων και χρήσεων γης που επηρεάζουν την παράκτια ζώνη, όπως αυτές προκύπτουν από τα παρακάτω, με στοιχείο (ι) αναφερόμενα νομοθετήματα. η. Τη μη ύπαρξη καταγεγραμμένων δημοσίων κτημάτων κάθε κατηγορίας που βρίσκονται σε άμεση γειτνίαση με την παράκτια ζώνη. θ. Το γεγονός ότι δεν υφίσταται κτηματολόγιο. ι. Την ύπαρξη ευπαθών οικοσυστημάτων και προστατευόμενων περιοχών σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. «Χαρακτηρισμός χερσαίων και θαλάσσιων περιοχών του κόλπου Λαγανά και των νήσων Στροφάδων ως Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο και Χαρακτηρισμός ως περιφερικής ζώνης του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου της χερσαίας έκτασης του Δήμου Ζακύνθου (τέως Δήμος Ζακυνθίων και κοινότητες Βασιλικού, Αμπελοκήπων και Αργασίου και του Δήμου Λαγανά (τέως κοινότητες Καλαμακίου, Μουζακίου, Κερίου, Παντοκράτορα και Λιθακιάς) Ν. Ζακύνθου» (ΦΕΚ 906/τ. Δ' /22.12.1999), όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα. Ε. Το υπ' αριθμ. Φ. 544.5/270/05/Σ.15552/15.3.2005 έγγραφο του ΓΕΝ, με το οποίο εκφράζονται οι απόψεις του για τον καθορισμό του αιγιαλού στην περιοχή. Για τον καθορισμό της οριογραμμής του παλαιού αιγιαλού λήφθηκαν επιπλέον, υπόψη τα στοιχεία του άρθρου 6 του ν. 2971/2001 και ειδικότερα η ύπαρξη εκτεταμένων αμιγώς αμμωδών εκτάσεων σε επαφή με τον αιγιαλό, που παρατηρούνται και στις αεροφωτογραφίες φωτοληψίας 1945 και 1956, άγονων και ακαλλιέργητων, χωρίς ίχνη νομής και κατοχής, καθώς και όλων των στοιχείων που περιλαμβάνονται στα έγγραφα του ΓΕΝ υπ' αριθμ. 544.5/370/1990/Σ.926/5.6.1990 και 544.5/270/05/Σ.15552/15.3.2005, αποφασίζει: Καθορίζει τις οριογραμμές του αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού στην περιοχή Βασιλικού του Δ.Δ. Βασιλικού του Δήμου Ζακυνθίων, Νομού Ζακύνθου ως εξής: ... Εντός της ζώνης της παραλίας υπάρχουν κτίσματα τα οποία δεν εξαιρούνται. Ο καθορισμός των ανωτέρω οριογραμμών γίνεται για πρώτη φορά».
9. Επειδή, οι ανωτέρω κρίσεις της Επιτροπής καθορισμού ορίων παρίστανται νομίμως και επαρκώς αιτιολογημένες. Ειδικότερα, νόμιμο στοιχείο κρίσεως για τον καθορισμό της οριογραμμής του αιγιαλού αποτελούν οι διαπιστώσεις της Επιτροπής από επιτόπια επίσκεψη και αυτοψία και οι σχετικές εκτιμήσεις

της για τη μορφολογία της ακτής, τη μορφολογία των συνεχόμενων με την ακτή εκτάσεων, το φυσικό όριο της βλάστησης και τη μορφολογία αυτού κατά τόπους, το γεγονός ότι στη περιοχή δεν εντοπίστηκαν παράκτιοι φυσικοί πόροι, τα μετεωρολογικά στοιχεία της περιοχής, τη μορφολογία του πυθμένα, τον τομέα ανάπτυξης κυματισμού σε σχέση με το μέτωπο της ακτής, τη μη ύπαρξη νόμιμων τεχνικών έργων, την ύπαρξη χωροταξικών κατευθύνσεων και χρήσεων γης που επηρεάζουν την παράκτια ζώνη, τη μη ύπαρξη καταγεγραμμένων δημοσίων κτημάτων σε άμεση γειτνίαση με την παράκτια ζώνη, τη μη ύπαρξη κτηματολογίου, την ύπαρξη ευπαθών οικοσυστημάτων και προστατευόμενων περιοχών. Κατόπιν τούτων, είναι απορριπτέος ως αβάσιμος και καθ' ό μέρος πλήττει την ανέλεγκτη τεχνική κρίση της Διοίκησης ως απαράδεκτος, ο λόγος ακυρώσεως με τον οποίο προβάλλεται ότι η αιτιολογία της προσβαλλόμενης απόφασης είναι ελλιπής και αόριστη, διότι η ύπαρξη άμμου προέρχεται μόνον από τη διάβρωση εκ της ανένης κυματικής δράσης και όχι από την εναπόθεση φερτών υλών. Περαιτέρω, είναι απορριπτέος ως αναπόδεικτος ο λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο προβάλλεται ότι πάσχει η αιτιολογία της προσβαλλόμενης, διότι υπάρχουν παράκτιοι φυσικοί πόροι και συγκεκριμένα δύο φρέατα στην ιδιοκτησία του δευτέρου των αιτούντων, από τα οποία υδρεύονται οικίες και επιχειρήσεις, δύο ξύλινες κλίμακες καθώς και μπαρ. Αβασίμως δε προβάλλεται ότι πάσχει η αιτιολογία της προσβαλλόμενης, καθ' ό μέρος αναφέρει ότι ο καθορισμός των ορίων αιγιαλού, παραλίας και παλαιού αιγιαλού γίνεται για πρώτη φορά στην περιοχή Βασιλικού, του Δ.Δ. Βασιλικού του Δήμου Ζακυνθίων, Νομού Ζακύνθου, διότι στο ανατολικό τμήμα της ιδιοκτησίας του πρώτου των αιτούντων είχε καθοριστεί οριογραμμή αιγιαλού και παραλίας ήδη από το έτος 1986, εφόσον η σχετική απόφαση του Νομάρχη 6821/1986 (Δ' 1208) αφορά στον καθορισμό αιγιαλού σε γειτονική περιοχή και όχι στην επίδικη. Περαιτέρω, αβασίμως προβάλλεται ότι η Επιτροπή αναφέρεται αορίστως στα μετεωρολογικά στοιχεία, εφόσον δεν αναφέρει τι πραγματικά διαπίστωσε την ημέρα της αυτοψίας ούτε διενήργησε άλλωστε ορθή αυτοψία διότι δεν μετέβη στην περιοχή δύο φορές μία σε κατάσταση ήρεμης θάλασσας και μία όταν πνέουν άνεμοι 10 μποφόρ. Τούτο δε διότι από την ανωτέρω έκθεση σαφώς προκύπτει ότι η Επιτροπή συνήγαγε πορίσματα για τα μετεωρολογικά στοιχεία της περιοχής τόσο από τις διαπιστώσεις της κατά την επιτόπια επίσκεψη και αυτοψία όσο και και στατιστικά μετεωρολογικά στοιχεία. Εξάλλου, είναι απορριπτέος ως απαράδεκτος, διότι πλήττει την ανέλεγκτη τεχνική κρίση της Διοικήσεως, ο λόγος ακυρώσεως, με τον οποίο προβάλλεται ότι υπάρχει αντίφαση μεταξύ των διαπιστώσεων της Επιτροπής ότι η μορφολογία του πυθμένα συνίσταται από αμμώδη σύσταση και ήπιες κλίσεις με μικρά βάθη κοντά στην ακτή και ότι ο τομέας ανάπτυξης κυματισμού σε σχέση με το μέτωπο της ακτής που έχει μεγάλο ανάπτυγμα πελάγους, γεγονός που συμβάλλει στη δημιουργία μεγάλης έντασης κυματικού πεδίου.

10. Επειδή, εξάλλου, αβασίμως προβάλλεται ότι, παρά τα όσα ψευδώς αναφέρονται στην έκθεση, υπάρχει κτηματολόγιο στην περιοχή το οποίο έχει τεθεί σε εφαρμογή από 7.11.2005. Τούτο δε διότι ο χρόνος σύνταξης της έκθεσης (11.10.2005) είναι προγενέστερος της ως άνω ημερομηνίας, εν πάση δε περιπτώσει, ο αιτών δεν συνδέει την ύπαρξη του κτηματολογίου με συγκεκριμένο ισχυρισμό ούτε για την ορθότητα του καθορισμού του αιγιαλού ούτε για την ύπαρξη πράξεων νομής και κατοχής ιδιωτών στην έκταση του παλαιού αιγιαλού πριν από το έτος 1884.
11. Επειδή, τέλος, η κρίση της Διοικήσεως για τη διαμόρφωση του παλαιού αιγιαλού είναι επαρκώς τεκμηριωμένη, ερειδόμενη στην ύπαρξη εκτεταμένων αμιγώς αμμωδών εκτάσεων σε επαφή με τον αιγιαλό, που παρατηρούνται και στις αεροφωτογραφίες φωτοληψίας 1945 και 1956, άγονων και ακαλλιέργητων, χωρίς ίχνη νομής και κατοχής, καθώς και στις απόψεις του ΓΕΝ, όπως αυτές διατυπώνονται στα υπ' αριθμ. 544.5/370/1990/Σ.926/5.6.1990 και 544.5/270/05/Σ.15552/15.3.2005 έγγραφα. Συνεπώς, τα περί του αντιθέτου προβαλλόμενα με την αίτηση ακυρώσεως είναι απορριπτέα ως αβάσιμα, καθ' ό μέρος δε πλήττουν την ανέλεγκτη τεχνική κρίση της Διοικήσεως ως απαράδεκτα. Ειδικώς δε ο ισχυρισμός, με τον οποίο προβάλλεται ότι η αιτιολογία για τον καθορισμό παλαιού αιγιαλού είναι αόριστη, διότι δεν αναφέρεται ούτε πότε υπήρξε αυτός ο παλαιός αιγιαλός ούτε πότε έπαυσε να υπάρχει είναι απορριπτέος, εφόσον ο αιτών δεν προβάλλει την ύπαρξη πράξεων νομής και κατοχής ιδιωτών στην επίδικη έκταση πριν από το έτος 1884.
12. Επειδή, κατόπιν τούτων, η κρινόμενη αίτηση πρέπει να απορριφθεί στο σύνολό της.